

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 18. maj 2020

JOURNAL NR.
RA-2020-3200503-41

SAGSBEHANDLER: TKL/

Fremsendelse af redegørelse for konkret dna-sag

1. Justitsministeriet har den 12. maj 2020 anmodet Rigsadvokaten om at redegøre for hændelsesforløbet i en konkret sag, hvor en person er blevet dømt på baggrund af bl.a. et dna-bevis, men hvor en supplerende dna-analyse har vist, at han formentlig ikke er skyldig.

Justitsministeriet har anmodet om, at Rigsadvokaten i forbindelse med redegørelsen forholder sig til, hvad sagen giver anledning til både bagudrettet og fremadrettet, når det gælder brugen af DNA-oplysninger, herunder om der kan være andre lignende sager, og hvordan man i så fald finder frem til dem. Justitsministeriet har endvidere anmodet om, at der inden udgangen af maj 2020 færdiggøres samlede retningslinjer for, hvordan dna bliver brugt i straffesager.

Den konkrete sag - samt de fremadrettede og bagudrettede overvejelser, som sagen giver anledning til - er beskrevet i vedlagte redegørelse.

2. Som det fremgår af redegørelsen, er der ikke tale om, at der har været fejl i Det Centrale Dna-profilregister (dna-profilregisteret) eller i de erklæringer, der er udarbejdet til brug for straffesager. Der er efter Rigsadvokatens opfattelse heller ikke grundlag for at antage, at dna-erklæringer baseret på 10 dna-systemer generelt har været anvendt i pådømte straffesager på en måde, der giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder

Det er efter en gennemgang af sagen endvidere Rigsadvokatens opfattelse, at den konkrete straffesag er behandlet i overensstemmelse med de retningslinjer og den praksis, der var gældende på daværende tidspunkt. Derimod er der efter dommen begået klare fejl i forbindelse med, at der efter anmodning fra forsvareren skulle indhentes en ny sammenligning af spor- og referenceprøve efter 16 dna-systemer. Det er efter Rigsadvokatens opfattelse stærkt beklageligt. I den forbindelse bemærkes, at en fuldbyrdelse af straffen formentlig helt havde kunnet undgås, hvis fejlene ikke var blevet begået.

Politikredsen har i lyset af sagen indskærpet over for den relevante afdeling, at der fremover bør udvises særlig omhyggelighed i forbindelse med visitationen af post til afsluttede sager. Herudover vil sagsgangene efter det oplyste blive gennemgået, så det sikres, at lignende fejl fremover undgås.

Rigsadvokaten har endvidere noteret sig, at det efter statsadvokatens opfattelse havde været ønskeligt i lyset af den lange sagsbehandlingstid i forbindelse med indhentningen af den nye dna-erklæring, at man løbende havde fulgt op på sagens status af egen drift. Dette er Rigsadvokaten enig i.

3. Det er ikke nyt, at der ved dna-profil sammenligninger kan ske et tilfældigt sammenfald mellem et spor og en dna-profil fra en person, som ikke har afsat sporet, eller at denne risiko er forhøjet, når en mulig mistænkt alene identificeres på baggrund af et hit i dna-profilregisteret baseret på en dna-personprofil med 10 dna-systemer (profiler optaget før 2012). Det nye er, at nogen er blevet dømt på baggrund af et sådant tilfældigt sammenfald.

Som det fremgår af redegørelsen, er der den 21. oktober 2019 udstedt nye retningslinjer fra Rigspolitiet, som bl.a. indebærer, at der i sager, hvor en mulig mistænkt identificeres på baggrund af et hit i dna-profilregisteret baseret på en dna-personprofil med 10 dna-systemer, altid skal ske en opdatering af dna-personprofilen til 16 dna-systemer. En sag som den foreliggende, hvor nogen dømmes på baggrund af en sammenligning af dna efter 10 dna-systemer, bør derfor ikke kunne opstå fremover.

Den foreliggende sag må herudover forventes at skærpe opmærksomheden hos anklagere, forsvarere og dommere om de begrænsninger, der er forbundet med anvendelsen af dna-beviser. Rigsadvokaten har desuden udarbejdet nye samlede retningslinjer for anvendelsen af dna i straffesager, som vil blive gjort offentligt tilgængelige inden udgangen af maj 2020 i form af et nyt afsnit i Rigsadvokatmeddelelsen. Retningslinjerne vil bl.a. adressere de mere generelle problemstillinger, som politi, anklagere, forsvarere og dommere skal være opmærksomme på, når dna anvendes i efterforskningen og som bevis i straffesager. Rigspolitiet vil samtidig opdatere politiets vejledninger på området.

Som det endvidere fremgår af redegørelsen, vil der snarest blive iværksat et peer-review fra relevante aktører, herunder Retsgenetisk Afdeling, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Foreningen af Forsvarsadvokater og Danske Advokater, som har til formål at belyse, om der fra anklagemyndighedens side er foretaget en tilstrækkelig risikovurdering i forhold til anvendelsen af dna-beviser, og om de initiativer, der hidtil er iværksat, er egnede og tilstrækkelige til at håndtere de udfordringer, der er forbundet med anvendelse af dna-beviser i straffesager.

Endelig indgår håndteringen af dna-beviser i straffesager i det review af opbevaring og behandling af tekniske efterforskningsmidler og beviser i politiets og anklagemyndighedens it-systemer, som blev iværksat i november 2019 med ekstern bistand.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at disse initiativer samlet set tager højde for de problemstillinger, som anvendelsen af dna som bevis i straffesager, kan give anledning til.

4. Der er efter Rigsadvokatens opfattelse på det foreliggende grundlag ikke grund til at antage, at der skulle være flere sager, hvor en supplerende undersøgelse på 16 dna-systemer vil gøre en forskel for skyldvurderingen. I lyset af den foreliggende sag kan det efter Rigsadvokatens opfattelse imidlertid heller ikke afvises.

Rigsadvokaten vil derfor sammen med Rigspolitiet overveje, hvilke muligheder der er for at identificere de sager, hvor en supplerende undersøgelse på 16 dna-systemer kan give mening. Skal sagerne identificeres, må det dog alt andet lige forventes at ville kræve en omfattende manuel gennemgang af flere tusinde sager.

Rigsadvokaten og Rigspolitiet vil sammen med Retsgenetisk Afdeling endvidere drøfte mulighederne for i givet fald at gennemføre undersøgelserne i praksis. Med den nuværende kapacitet hos Retsgenetisk Afdeling vil undersøgelserne således ikke kunne forventes gennemført inden for en overskuelig fremtid, uden at det vil få store konsekvenser for den øvrige drift hos afdelingen.

Det har desværre ikke været muligt at afslutte disse overvejelser og drøftelser inden for den frist, der er givet for redegørelsen.

Med venlig hilsen

Jan Reckendorff
Rigsadvokat